

ก้าวทันนโยบายสำคัญระดับโลก

Sharing Economy

เศรษฐกิจแบ่งปัน คือ รูปแบบธุรกิจที่เน้นสร้างรายได้จากการพึ่งพากัน ด้วยการจับคู่ระหว่าง “ผู้ให้บริการ” ที่มีทรัพยากรที่ไม่ได้ใช้ หรือมีมากเกินไปจนจำเป็น กับ “ผู้บริโภค” ที่ต้องการใช้สินค้าหรือบริการ เพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภค

China

จีนเป็นหนึ่งในประเทศผู้นำด้านเศรษฐกิจแบ่งปัน (Sharing Economy) ของโลก ด้วยมูลค่าการทำธุรกรรมในเศรษฐกิจแบ่งปันกว่า 5.5 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2022 เนื่องจากจีนมีปัจจัยส่งเสริมเศรษฐกิจแบ่งปันหลายประการ อาทิ **สังคมไร้เงินสด** ทำให้เกิดความสะดวกและปลอดภัยในการชำระเงิน ซึ่งง่ายต่อการใช้บริการและเหมาะกับเศรษฐกิจแบ่งปัน รวมถึง**การส่งเสริมจากรัฐบาล** ที่อนุญาตให้ดำเนินเศรษฐกิจแบ่งปันได้อย่างถูกกฎหมาย โดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลของผู้ใช้บริการให้แก่รัฐบาล

ตัวอย่างการดำเนินการในเศรษฐกิจแบ่งปันของจีนที่น่าสนใจ อาทิ **DiDi** แอปพลิเคชันให้บริการรถรับส่งรายใหญ่ของจีน ที่สามารถซื้อกิจการของ **Uber** ในจีนและขยายการให้บริการไปมากกว่า 15 ประเทศทั่วโลก **OFO** และ **Mobike** แอปพลิเคชันเช่ารถจักรยาน ที่ใช้การสแกน QR Code ในการเช่าจักรยานและสามารถจอดคืนได้ทุกที่ และ **Jie Dian** แอปพลิเคชันให้เช่าแบตเตอรี่สำรองที่สามารถเช่าได้ที่จุดให้บริการและคืนที่จุดบริการอื่นได้

India

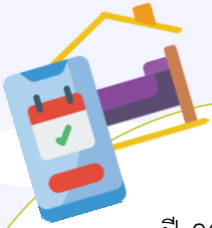
เศรษฐกิจแบ่งปันเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของอินเดียมานานกว่าทศวรรษ ในปี 2019 เศรษฐกิจแบ่งปันของอินเดียมีมูลค่าประมาณ 1.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ธุรกิจตามแนวคิดเศรษฐกิจแบ่งปันในอินเดียมีรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ **Khilonewala** คือ ห้องสมุดของเล่น (Toy Library) ที่ให้เช่าของเล่น เกม และหนังสือ ที่ช่วยเสริมพัฒนาการที่เหมาะสมกับเด็กอายุ 1-12 ปี โดยผู้ปกครองต้องสมัครสมาชิกประเภทรายเดือน รายไตรมาส และรายปี จึงจะสามารถยืมของเล่นหรือหนังสือได้ครั้งละ 2 สัปดาห์ และ **WeWork** คือผู้ให้บริการสถานที่ทำงานร่วมกับผู้อื่น (Co-working Space) ที่มีคุณภาพระดับสูง-พรีเมียม WeWork มีพื้นที่ให้บริการขนาดใหญ่ที่สุดในอินเดีย โดยมีสถานที่สำหรับเช่ามากถึง 37 แห่ง และรองรับพนักงานได้มากกว่า 60,000 ที่นั่ง

ทั้งนี้ ธุรกิจ Co-working Space กำลังได้รับความนิยมในอินเดียอย่างมาก เนื่องจากช่วยลดต้นทุนให้กับผู้มาใช้งานได้ถึง 23-28% และยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนที่นั่งและสถานที่ ซึ่งช่วยสนับสนุนการทำงานจากที่พัก (Work from home)

ก้าวทันนโยบายสำคัญระดับโลก

Sharing Economy

The United States of America

ปี 2020 ชาวอเมริกันอย่างน้อย 59 ล้านคน หรือ 36% ของแรงงานอเมริกันทั้งหมดได้มีส่วนร่วมในเศรษฐกิจแบ่งปัน และในปี 2025 สหรัฐอเมริกาคาดการณ์ว่ารายได้ที่เกิดจากเศรษฐกิจแบ่งปันจะมีมูลค่าประมาณ 3.35 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยสหรัฐฯ เป็นประเทศแรก ๆ ที่ภาคเอกชนลงทุนในผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเศรษฐกิจแบ่งปันและดำเนินธุรกิจจนกลายเป็นบริษัทชั้นนำของโลก อาทิ **Uber** และ **Lyft** แพลตฟอร์มให้บริการรถรับส่ง ซึ่งสามารถระบุประเภทรถยนต์ เวลาที่ต้องการหรือรายละเอียดอื่น ๆ ในส่วนของ **Airbnb** เป็นแพลตฟอร์มตัวกลางให้คนนำเสนอนที่พักของตนเองให้แก่ผู้ที่สนใจมาพักได้โดยตรง และ **Kickstarter** เป็นแพลตฟอร์มออนไลน์ที่เปิดให้ผู้มีไอเดียสามารถระดมทุนสาธารณะเพื่อทำโปรเจกต์ที่ต้องการได้ โดยมีการตอบแทนแก่ผู้ให้ทุน

ทั้งนี้ จากการเติบโตของเศรษฐกิจแบ่งปันของสหรัฐฯ ส่งผลให้ภาครัฐต้องออกมาตรการเพื่อจัดระเบียบการค้าบริการ อาทิ ผู้ให้บริการขับรถของ Uber และ Lyft ในรัฐนิวยอร์ก ต้องมีใบอนุญาตขับขี่จากคณะกรรมการรถแท็กซี่และลีมูซีนแห่งนครนิวยอร์ก (New York City Taxi and Limousine Commission: TLC) เพื่อสร้างบรรทัดฐานให้เท่าเทียมกับผู้ให้บริการขับรถสาธารณะชนิดอื่น ๆ เป็นต้น

Estonia

กรุงทาลลินน์ เมืองหลวงของเอสโตเนียเป็นเมืองที่ได้อันดับ 1 จาก 115 เมือง จากการจัดอันดับ Sharing Economy Index 2022 โดยองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร Consumer Choice Center ซึ่งภาครัฐของเอสโตเนียส่งเสริมเศรษฐกิจแบ่งปัน โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน กฎระเบียบในด้านดิจิทัล และนวัตกรรมสำหรับเศรษฐกิจแบ่งปัน

ในขณะที่ ภาคเอกชนที่ให้บริการแพลตฟอร์มเศรษฐกิจแบ่งปันได้ร่วมกันก่อตั้ง สมาคม **Estonian Sharing Economy Association** เพื่อประสานและบูรณาการการทำงานร่วมกับกระทรวงเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน (Estonian Minister of Economic Affairs and Infrastructure) ในการแก้ไขปัญหาอุปสรรค และสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับแพลตฟอร์มในประเทศ ทำให้เอสโตเนียมีรูปแบบธุรกิจที่หลากหลาย อาทิ **HopKid** เป็นแพลตฟอร์มให้บริการกิจกรรมเสริมพัฒนาการสำหรับเด็ก แบ่งปันของเล่น และบริการรับส่งเด็กแบบ Carpool ในขณะที่ **Guaana** คือแพลตฟอร์มรวบรวมโครงการวิจัยและพัฒนาจากภาคเอกชน ซึ่งช่วยให้นักวิจัยในการระดมทุน (Crowdfunding) สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการนำงานศึกษาวิจัยไปต่อยอดเชิงพาณิชย์ และติดตามและบริหารจัดการโครงการวิจัย

ก้าวทันนโยบายสำคัญรอบโลก

Sharing Economy

Finland

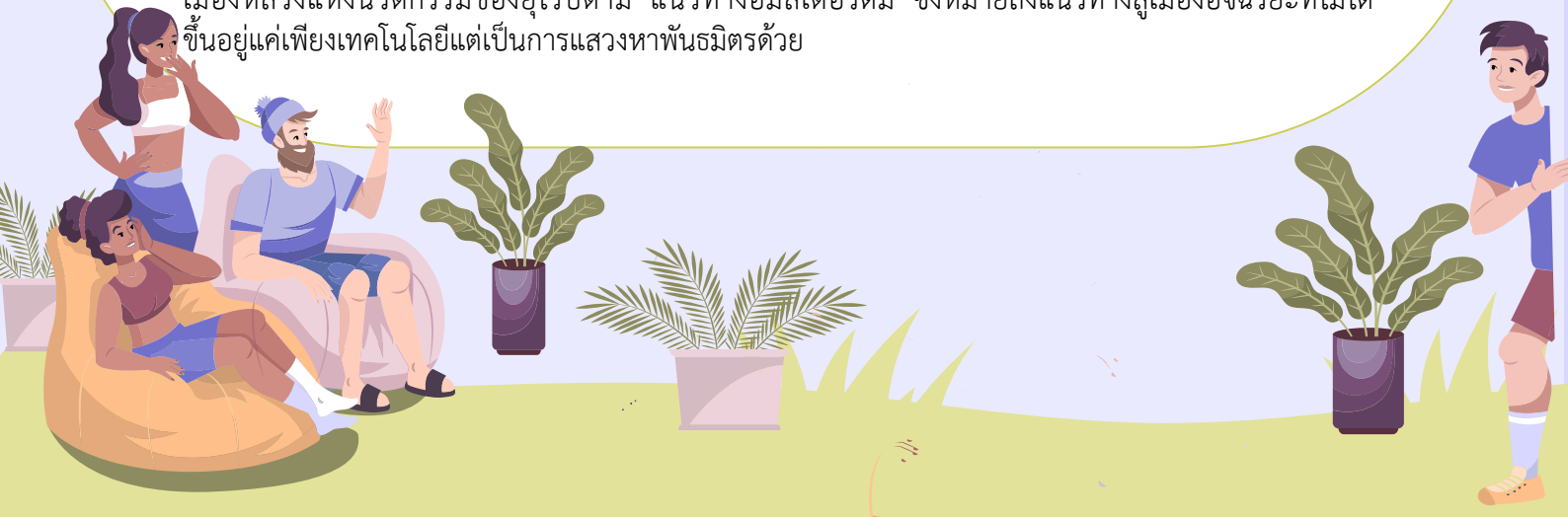
เมือง Helsinki ประเทศฟินแลนด์ เล็งเห็นว่าเศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจแบ่งปันเป็นส่วนสำคัญในการแก้ปัญหาด้านความยั่งยืน จึงได้จัดทำ Roadmap ของเมืองชื่อว่า **The City of Helsinki's Roadmap for Circular and Sharing Economy (2020-2025)** โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้แนวคิดเศรษฐกิจแบ่งปันเป็นส่วนสำคัญของการวางผังเมือง และการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ชาวเมืองสามารถใช้บริการที่เกิดจากเศรษฐกิจแบ่งปันได้อย่างทั่วถึง

แนวทางในการดำเนินงาน อาทิ เสนอให้**มีการนำพื้นที่ว่างของเมืองมาใช้เป็นพื้นที่ทำงาน ประชุม หรืองานอดิเรก**ให้กับชาวเมือง เพื่อให้เกิดการใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และส่งเสริมการใช้บริการด้านเศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจแบ่งปัน **โดยจัดทำ Service Map** ของเมือง ช่วยให้ชาวเมือง Helsinki และเมืองใกล้เคียงอย่างเมือง Espoo เมือง Kauniainen และเมือง Vantaa สามารถค้นหาบริการสาธารณะและบริการของภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจแบ่งปันกว่า 15,000 รายการ (อาทิ ร้านค้าสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ทำจากวัสดุรีไซเคิล บริการให้ยืมอุปกรณ์ห้องสมุด จุดขายอาหารขยะ บริการเช่าและซ่อมแซม พื้นที่สาธารณะ และยานพาหนะที่ใช้ร่วมกัน)

Netherlands

เนเธอร์แลนด์ เป็นหนึ่งในประเทศผู้บุกเบิกของโลกที่ได้ริเริ่มเศรษฐกิจแบ่งปันตั้งแต่ปี 2010 โดยได้สร้างแพลตฟอร์มออนไลน์ในท้องถิ่นจำนวนมาก เช่น **Peerby** ใช้ยืมเครื่องมือและอุปกรณ์อื่น ๆ จากเพื่อนบ้าน **SnappCar** สำหรับการแชร์รถระหว่างบุคคล และ **Thuisafgehaald** เป็นการทำอาหารเพื่อเพื่อนบ้าน ซึ่งแนวคิดนี้ช่วยให้ผู้คนสามารถแบ่งปันทรัพยากรส่วนเกินหรือให้บริการซึ่งกันและกันได้

โดยจากผลการศึกษาของ Urban Sharing in Amsterdam ที่เผยแพร่เมื่อปี 2019 พบว่าชาวอัมสเตอร์ดัมกว่า 84% ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับเศรษฐกิจแบ่งปันในสินค้าหรือบริการระหว่างกัน โดยเศรษฐกิจแบ่งปันได้รับการยกย่องว่าเป็นพลังเชิงบวกในสังคม เนื่องจากมีส่วนช่วยทั้งทุนทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม และยังมีส่วนช่วยสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมในระดับเพื่อนบ้านอีกด้วย นอกจากนี้ เศรษฐกิจแบ่งปันยังถือเป็นโอกาสในการสร้างแบรนด์เมืองอัมสเตอร์ดัมของเนเธอร์แลนด์ กระตุ้นการสร้างนวัตกรรมท้องถิ่น โดยได้ส่งเสริมให้เป็นเมืองหลวงแห่งนวัตกรรมของยุโรปตาม 'แนวทางอัมสเตอร์ดัม' ซึ่งหมายถึงแนวทางสู่เมืองอัจฉริยะที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับแค่เพียงเทคโนโลยีแต่เป็นการแสวงหาพันธมิตรด้วย

ก้าวทันนโยบายสำคัญระดับโลก

Sharing Economy

France

แพลตฟอร์มเศรษฐกิจแบ่งปันได้รับความนิยมอย่างมากในฝรั่งเศส โดย World Bank ระบุว่า ในปี 2016 ฝรั่งเศสมีจำนวนผู้ใช้แพลตฟอร์มเศรษฐกิจแบ่งปันมากที่สุดในสหภาพยุโรป โดยมีสัดส่วนประมาณ 1 ใน 3 ของประชากรทั้งหมด และมีแพลตฟอร์มเศรษฐกิจแบ่งปันที่สามารถเติบโตและประสบความสำเร็จได้จำนวนมาก อาทิ **Enercoop** เป็นแพลตฟอร์มสำหรับซื้อ-ขายไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานหมุนเวียน และ **Hopwork** เป็นแพลตฟอร์มเชื่อมระหว่างบริษัทและฟรีแลนซ์ในพื้นที่ต่าง ๆ เป็นต้น

สาเหตุสำคัญที่เศรษฐกิจแบ่งปันในฝรั่งเศสสามารถเติบโตและประสบความสำเร็จได้ เนื่องจากฝรั่งเศสมีระบบนิเวศทางธุรกิจที่ช่วยสนับสนุนและอำนวยความสะดวก โดยเฉพาะการก่อตั้งหน่วยงานที่ทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการเชื่อมโยงข้อมูลประกอบการจัดทำนโยบาย โครงการ ข้อเสนอแนะ และกำหนดมาตรฐาน/กฎระเบียบ อาทิ **Agency for Ecological Transition** ทำหน้าที่กำหนดนโยบายสาธารณะในการพัฒนาระบบดิจิทัลซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับเศรษฐกิจแบ่งปัน และ **Business and Employment Cooperative** เป็นการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ นวัตกรรม และโอกาสทางธุรกิจ ช่วยแก้ไขปัญหาของแพลตฟอร์ม ทั้งปัญหาเชิงเทคนิคและปัญหาเชิงธุรกิจ เป็นต้น

Australia

ปี 2017 ออสเตรเลียมีมูลค่าของเศรษฐกิจแบ่งปันกว่า 1.5 หมื่นล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย และจากผลการสำรวจของบริษัท Finder ซึ่งเป็นผู้ให้บริการทางการเงิน พบว่า 22% ของแรงงานชาวออสเตรเลียหารายได้พิเศษด้วยผลิตภัณฑ์จากเศรษฐกิจแบ่งปันและสร้างรายได้เฉลี่ยกว่า 7,300 ดอลลาร์ออสเตรเลียต่อปี โดยออสเตรเลียมีการดำเนินการที่น่าสนใจ อาทิ **Airtasker** แพลตฟอร์มดิจิทัลที่ให้บริการรับจ้างทั่วไป เช่น งานจัดสวน งานทำความสะอาด งานซ่อมบำรุง เป็นต้น **Shebah** แพลตฟอร์มที่ให้บริการรถรับส่งสำหรับเด็กและผู้หญิงเพื่อความสะดวกและปลอดภัยยิ่งขึ้น และ **Mad Paws** แพลตฟอร์มที่ให้บริการดูแลสัตว์เลี้ยงทั้งในและนอกสถานที่

จากความนิยมของเศรษฐกิจแบ่งปันที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้สำนักงานภาษีแห่งประเทศออสเตรเลีย (Australian Taxation Office: ATO) ได้สร้างระบบการรายงานธุรกรรมที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจแบ่งปัน หรือ **Sharing Economy Reporting Regime (SERR)** โดยระบุให้ผู้ให้บริการต้องรายงานข้อมูลการให้บริการที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจแบ่งปันต่อสำนักงานภาษีแห่งประเทศออสเตรเลียเพื่อความโปร่งใสในการรับรู้รายได้และเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

